

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Konsul Ivar P:son Henning

Uppteckningsår: 1941

Född år 2 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Oscarsbaler.	s. 1.
Livet i gamla Hälsingborg.	s. 2.
Hållstallar.	s. 2.
Julklappar.	s. 3.
Lönekonflikter.	s. 3.
Utflykter för arbetarna.	s. 3.
Majstång. /Julen.	s. 3.
Baler.	s. 3.
Stenbocksdagen.	s. 4.
Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.	s. 4.
Rådhusbaler.	s. 4,5.
Skridskoåkning.	s. 5.
Rykte /Varulvar.	s. 5.
Lyktgubbar.	s. 5.
Brandväsen.	s. 6.
Folknöjen.	s. 6.
Kapplöpningar.	s. 7.
Mat och dryck.	s. 7.
Födelsedagar.	s. 8.

ACC. N.R. M. 8428:1-11.

Landskap: S k å n e *Upptecknat av:* Walter Welin
Härad: *Adress:*
Söken: HÄLSINGBORG *Berättat av:* Konsul Ivar P:son Henning
Uppteckningsår: 1941 *Född år* *i* Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tjänstefolk.	s. 8.
Affärslivet.	s. 8,9.
Min far.	s. 9.
Adolf Nordenskiöld.	s. 9.
Traditioner om Kung Oscar.	s. 10.
Teater.	s. 10.
Affärslivet.	s. 10-11.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

8428:1

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Konsul Ivar P:son
~~Staden~~: HÄLSINGBORG Berättat av: Henning
Uppteckningsår: 1941 Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Oscarsbaler.

-Det levdes ett glatt och kultiverat liv i gamla Hälsingborg. I de privata familjerna hölls ofta baler och den 1 december och den 20 januari gick de stora officiella balerna av stapeln. Kungens födelsedag skulle nämligen alltid firas med bal. Någon av stadens mannar skrev under en inbjudningslista, och de som mötte upp till den förnämliga sammankomsten var dels civila, dels militärer. Rådhuset blev inte färdigt förrän år 1897, och innan hölls balerna på hotellen. I allmänhet förlades de till Hotell Continental, men när rådhuset blev färdigt, flyttades de dit. Stadens ungdom var ett danskunnigt släkte. På Hotell Mollberg var dansskola av Lindquist och Broman, och jag minns själv att jag tog mina första danssteg för dem.

L. 4. 5. 35
J. v. L. K. L.

Skriv endast på denna sida!

ACC. Nr.

8428:9.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Konsul Ivar P:son
~~Staden~~: HÄLSINGBORG Berättat av: Henning
Uppteckningsår: 1941 Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Livet i gamla Hälsingborg.

I gamla tider rådde ett mycket mera patriarkaliskt förhållande mellan chefen och de som arbetade i affären. Många av de anställda betraktades som tillhörande familjen och deltog i måltiderna. Ofta fick de också rum. På samma sätt var förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare mera familjärt. Fackföreningarna stodo inte såsom förmedlare mellan de bägge parterna. Den första arbetsgivarföreningen bildades för resten just i Hälsingborg av en fil. kand. från Lund, Gustaf Adolf Falkenström.

Hållstallar.

- Vi hade hållstallar hos oss. Min syster/Dr Martha P:son Henning/ äger nu det hus som vi då hade, och detta hus var delat i två gårdar på den tiden. Bönderna kom in till sta'n rätt ofta, och det gällde ju då att sätta in hästarna på något lämpligt ställe. I regel var det köpmansgårdarna som tog hand om djuren. Det låg ju nära till hands för dem att etablera hållstallar. Livet på en köpmansgård kunde ibland te sig rätt så brokigt. Det var inte bara vagnar och hästar som stodo uppradade på gårdsplanen. Det kom också kringvandrande musikanter, positivspelare och björnförevisare. De som kom in till sta'n från landsbygden satt på gamla skånska agedynor.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

8428:3.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress: Konsul Ivar P:son

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Henning

Uppteckningsår: 1941

Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV✓ Julklappar.

-I mitt hem fick vi ofta julklappar av dem som voro anställda i affären. Eljest reste dessa anställda till sina respektive hem under julhelgen.

Lönekonflikter

och andra mellanhavanden ordnades förr meradirekt. Ett par stycken av de anställda kom upp och resonerade med vederbörande chef. St Strejker var också en sällsynt företeelse. Jag minns att det anordnades

Utflykter för arbetarna

med musik i spetsen. Ofta reste man med järnväg eller också hyrdes en hel ångbåt och kosan styrdes till Hven. De anställda hade då sina familjer med sig.

-När ägde dessa utflykter rum? Var det på någon bestämd dag?

-Nej, det var så där när det lämpade sig! Det var fabriksledningen som bekostade det. På l s j ö s k o g var naturligtvis också ett gouterat utflyktsställe.

✓ Majstång./Julen.

-Någon majstång på gårdarna kan jag inte minnas, men vid julen sattes ut h a l m k ä r v e till fåglarna. Eljest voro julens festligheter koncentrerade till hemmen och familjerna. Det hölls julbaler och

Baler

arrangerades också av Roddklubben och Skarpskyttekåren.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8428:4

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress: Konsul Ivar P:son

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Henning

Uppteckningsår: 1941

Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVStenbocksdagen.

-En dag som alltid firades var Stenbocksdagen. I gamla tider var det skarpskyttekåren som marscherade upp till Stenbocksstenen den 28 februari. De hade fina uniformer då och det var en magnifik syn att se tåget upp till Ringstorp.

Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.

-Min far var med i Drätselkammaren och Stadsfullmäktige, och i all synnerhet inom Drätselkammaren var det ett mycket intimt samarbete och sällskapsliv. Ofta voro ledamöterna bjudna hem till far. Stadens förvaltning var inte så stor och omfattande som nu, och detta gjorde att vi som voro pojkar då ganska tidigt kom i beröring med stadens ledande män. Som ett exempel kan jag anföra att vi ungdomar ofta fick spela kort med stadens styresmän. Gamle Konsul Wingård/August Wingård på Solbacka/ spelade t.ex. kort med min syster Martha Henning. Han talar om det än i dag, och min syster kände sig rysligt stolt över äran.

Rådhusbaler.

-När det var baler på Rådhuset, så ordnades det med servering i nedre botten. Man dansade i de stora salarna där uppe, och musiken satt mellan salarna, så att alla kunde höra den. Det var mycket ståtliga baler, beroende på att här var så mycket militär. Här kunde ibland vara fyra generaler på en gång: Peyron, Cederström, Bergenstråhle. Första arméfördelningen hade som bekant sitt säte i Hälsingborg. Denna villa som vi nu sitter i/Södra Storgatan 45/ är byggd av greve von E s s e n, som var generalbefälhavare här. I gamla tider marscherade de upp på kvällarna framför villan här.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8428:5

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Konsul Ivar P:son
Söken: HÄLSINGBORG Berättat av: Henning
Uppteckningsår: 1941 Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om det var någon sorts tapto kan jag inte säga, men de drog genom gatorna och gjorde halt utanför denna villa. Balerna voro mycket ståtliga, och man får nog också säga, att det även var stiliga danser. Det började med promenadpolonäs och så var det vals, polka och française. Ensamma flickor kunde inte gå på en bal utan att de hade "förkläde" med sig. Det kunde vara en tant eller deras egen mamma som ledsagade dem.

Skridskoåkning.

Ett ställe där man gick skridsko mycket var Hästhagarna söder om Hälsingborg. När man skulle dit ut måste man passera norra delen av Raus plantering och då var man mycket rädd, ty just i den passagen bodde z i g e n a r e, som slagit upp sina tält där.

Rykte/Varulvar.

-En gång spreds ett rykte att en v a r u l v skulle grassera uppåt Fredriksdal. Jag var själv med en kväll och hoppades få se odjuret men naturligtvis utan resultat. Likaledes talades det om

Lyktgubbar.

Det skulle enligt vad som sades finnas lyktgubbar i Tornerhjelmiska trädgården i Fågelsångsgatan. Hur lyktgubbarna såg ut vet jag inte, men om varulvarna sade man att det var ett "märkvärdigt djur som hoppade omkring".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8428:6.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Konsul Ivar P:son

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Henning

Uppteckningsår: 1941

Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVBrandväsen.

-Ett mycket gouterat nöje var de s.k. sprutövningarna. Här var något som hette frivilliga brandkåren, som hade sina särskilda övningar. De som tillhörde denna sammanslutning voro därvid iklädda vaxhattar i olika färger. Dylika sprutövningar förekommo ofta på eftermiddagarna på torget. Vi som då voro skolpojkar gladdo oss mycket åt dessa evenemang, ty det var nämligen en mycket omtyckt sport att springa genom strålen med resultat att man ofta blev alldeles genomvåt. Vid eldsvåda klämtades det i kyrkan, och alla fastighetsägare hade skyldighet att hålla tunnor med vatten, vilka med största skyndsamhet skulle köras till sprutan. Den som kom först fick fem kronor som någon sorts uppmuntran för sin skyndsamhet. Eldsvådorna samlade ju alltid en mängd folk som åskådare.

-Vilka stora eldsvådor minns Konsuln?

-De största eldsvådorna jag kan minnas var Valskvarnen, som brann på 90-talet. I Kvibéli hus i Storgatan var en sommar en stor takbrand, som jag livligt erinrar mig, och en gång senare brann Thomés timmerupplag vid hamnen. 1918 var det vidare en eldsvåda på varvet, på "Fosfaten". Innan 1903 rasade en eldsvåda på Kopparverket vid midsommartiden.

Folknöjen.

-Andra nöjen som fanns på den tiden -ja, där var vaxkabinett som drog omkring, menageri o.s.v., sådant som nu alldeles upphört.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 8428:7

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Konsul Ivar P:son

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Henning

Uppteckningsår: 1941

Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVKapplöpningar.

-Så var här kapplöpningar på Hästhagarna söder om staden. De ansågos som mycket förnäma och samlade en stor publik och ryttare från hela landet, och jag kan säga, att det var det första stället där totalisator användes. Totalisatorn debuterade i Hälsingborg, och styrelsen blev åtalad och bötfälld för tilltaget, som nu betraktas som fullt lagenligt. Livet här i Hälsingborg var nog mera präglad av naturlig glädje och sorglöshet. Det var inte så mycket restriktioner på allting. Att köpa en flaska brännvin, punsch eller vin var inte kringgärdat av några restriktioner, och jag tror inte att människorna voro sämre för att det var fritt. Det uppmade i alla fall inte till så mycket lagöverträdelse.

Beträffande

Mat och dryck

så var det mera pampigt förr än nu. Se här en matsedel från år 1887. Då hade vi följande middag här i villan:

Kräftsoppa

Torsk med potatis

Skinka med legymer

Krustader med murkler

Holländsk sill med gröna ärtor/för att stimulera dryckjon!/
Rapphöns

Legymer

Ananasglass

Ost, Kex

Frukt.

Därtill kom nästan lika många sorters vin: portvin, vitt vin, rött vin, champagne och madeira

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 8428:8

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress: Konsul Ivar P:son

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Henning

Uppteckningsår: 1941

Född år i Hälsingborg

Födelsedagar.

-Den 22 september hade min mor sin födelsedag, och när far blev 50 år, var här stort fackeltåg av "Fosfatens" arbetare. De kom uppför tträdgården och så samlades de framför villan. Det var den 20 januari 1886. Alla facklorna lades i ett bål framför villan. Namnsdagar brukade aldrig firas i mitt hem utan det var endast födelsedagar som tilldrog sig någon uppmärksamhet.

Tjänstefolk

stannade i allmänhet på sina platser i många, många år. Vi hade t. ex. en gammal husmamsell, som hette fröken Risberg. Mor och far gifte sig 1861 och hon stannade hos mina föräldrar och sedan hos mig till 1921. Hon hade då varit här i över sex ti o år. Även andra trotjänare, som en gång kommit i tjänst, stannade. Det var inte som nu att de skifta för var månad. För att återgå till

Affärslivet

så hade far affärer både inom landet och utom landet. De största affärerna hade han i Norge, i Serbien, ja, även i Amerika. Här var en ständig ström av främlingar, vilket gjorde att här talades tyska, franska och engelska på en gång. Far var också mycket noga med att vi skulle lära oss språk. Han sa' att det är ingenting som man kan ha sådan glädje av. Far var mycket intresserad av vetenskapen och dess framsteg, varför många vetenskapsmän vände sig till honom för att få understöd, och många lärda män, såsom prof. Hjalmar Sjögren, gift med en Nobel. Sjögren var för resten en av de första aktieägarna i "Sulitelma". Far hade även förbindelse med ingenjör Alfred Nobel. De hade t.o.m. ett bolag tillsammans, "Norwegian Exploration", men Nobel var en rätt obehaglig gubbe att ha och

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R

8428:9

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Konsul Ivar P:son

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Henning

Uppteckningsår: 1941

Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

göra med. Otto Nordenskiöld började sin bana vid Sulitelm som geolog, som ung kandidat och gjorde geologiska undersökningar. Sedermera företog han sina antarktiska expeditioner, och när jag en gång läste den bok, som han dedicerat till far, så upptäckte jag, att en ö fått namn efter far, "Nils Perssons ö"!

Min far

konstruerade i förening med André bojar av kork, omspunna med kopparträd. André expeditionen fick 13 stycken med sig och 7 stycken kom tillbaka. De finns nu i Nationalmuseum. / Modellen förvarar konsul Henning i sitt bibliotek / Se närmare härom i "André och hans följeslagare", 1906.

Adolf Nordenskiöld

var en gång och hälsade på far. Han skulle bese Höganäsgruvorna med far, och i vårt ekipage körde de till Höganäs och träffade där samman med disponent Forsell, om jag inte missminner mig. Efter intagen middag hos disp. Forsell, chefen för gruvorna, anträdde hemresan till Hälsingborg i ett förförligt yrväder. Snön tornade upp sig, så att när de kom till Allerum, en mil norr om Hälsingborg, var det omöjligt att fortsätta färden. Då sa' Nordenskiöld:

- När jag har klarat Nordostpassagen, så skall vi väl kunna klara oss till Hälsingborg!, vilket skedde på så vis att far hos slaktare Pål Richter fick vagnen utbytt mot en - s l ä d e . Resenärerna ankom till Hälsingborg i släde efter att ha lämnat staden i vagn.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8428:10

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Konsul Ivar P:son
Söken: HÄLSINGBORG Berättat av: Henning
Uppteckningsår: 1941 Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Traditioner om Kung Oscar.

-Här ha varit många berömda män. En som var aktieägare i gamla "Fosfaten" var kung Oscar, och han följde alltid gruvan med stort intresse. Var gång han kom till Sofiero, fick far meddelande om att kung Oscar ville bese fabriken. Vid ett dylikt tillfälle behövde kungen kasta sitt vatten, och för detta ändamål tillhandahölls en potta, vilket gav fabriken kemist anledning att säga följande kvickhet:

-Nu ha vi visst kongevann, så nu kan vi lösa guld! /Kungsvatten är som bekant en blandning av salpetersyra och klorvätesyra/. Kemisten var dansk, och far som var mycket humoristiskt lagd, uppskattade kvickheten.

Teater.

-Ett mycket gouterat nöje var vår teater. Här kunde vara resande operettsällskap som låg här rätt länge. Där var t.ex. gamle Fröbergs sällskap med bröderna Maruritz och Johan Fröberg. August Lindberg med sina Ibsensaker, van der Osten i den gladare genren med "Edmund Kean" o.s.v. Van der Osten ligger för övrigt begravd på Hälsingborgs nya kyrkogård. Konsul Brinck i styrelsen för teatern tog alltid vänligt emot alla dessa sällskap. Så var här Selanders lyriska och dramatiska sällskap, och sedan kom Julia Håkansson, Svennberg, och 1901 debuterade här "Sydsvenska Skådebanan" med Emil Hillberg. Sammanslutningen hade dock ingen vidare framgång, men många av dem som då voro debutanter ha sedan blivit stora skådespelare och berömda inom scenens värld. För att återgå till

Affärslivet

så hade far i Norge en ingenjör, som hette Alfred Hasselbom, som brukade komma hit på vårsidan. Det var en mycket framstående geolog,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8428 : 11

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Konsul Ivar P:son
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Henning
Uppteckningsår: 1941 Född år i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och han var en bland de förste som far skickade upp till Suli-
telma för att göra undersökningar där. Hasselbom söp emellertid
friskt och kunde sjunga Sinclairsvisan utomordentligt bra. En gång
när far blev sjuttio år -voro de samlade på middag. Många vackra tal
hölls, och en av talarna talade poetiskt om "skogens susning".
Hasselboms bordsdam tyckte att det var så vackert med det där
"skogens susning, men då sa' Hasselbon högt och tydligt:
-Känner jag konsuln/Persson/ rätt, så skiter han i skogens susning,
bara det är malm i bergen!

Min far var mycket språkkunnig, och tyskt konsulat ha vi
haft ända sedan 1894.

Skriv endast på denna sida!